

УДК 37.016
ББК 74.263
Д18

Даніліна І. В.

Д18 Навчальні проекти в початковій школі. 2 клас. — Х. : Вид. група «Основа», 2016. — 159, [1] с. — (Серія «Проектна діяльність»).

ISBN 978-617-00-2704-7.

Посібник містить докладні матеріали щодо підготовки та проведення проектної діяльності та впровадження проектних технологій у практику роботи початкової школи.

Запропоновані розробки презентацій різноманітних за тематикою навчальних проектів у 2-му класі з української мови, математики, природознавства, трудового навчання та курсу «Основи здоров'я», складені відповідно до вимог навчальної програми для ЗНЗ з українською мовою навчання (у редакції 2014 р.) та матеріалів сучасних підручників.

У додатку подані шаблони для копіювання.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ББК 74.263

Навчальне видання

Серія «Проектна діяльність»

ДАНІЛІНА Інна Володимирівна

НАВЧАЛЬНІ ПРОЕКТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ. 2 КЛАС

Головний редактор *Ю. Є. Бардакова*

Редактор *О. В. Грабар*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебедєва*

Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 24.05.2016. Формат 84×108/16.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 5,5. Замовлення № 16-06/20-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»

61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66

тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2911 від 25.07.2007 р.

ISBN 978-617-00-2704-7

© Даніліна І. В., 2016

© Корягін В. О., дизайн обкладинки, 2016

© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2016

ЗМІСТ

Передмова	4
Українська мова	7
Проект «З історії абетки»	7
Проект «Діалог. Формули мовленнєвого етикету, правила спілкування»	14
Проект «Створюємо діафільм!» (<i>складання, записування підписів за серією малюнків, що можуть слугувати планом розповіді</i>)	21
Літературне читання	30
Проект «Робота з дитячою книжкою» (<i>її складові: обкладинка, зміст, умовні позначки, виноска, збірка авторська, збірка тематична</i>)	30
Математика	35
Проект «З кутами та без!» (<i>многокутники, коло, круг</i>)	35
Проект «Цікаве число 100»	41
Проект «Як швидко вивчити таблицю множення»	45
Природознавство	54
Проект «Як рослини і тварини допомагають людям передбачати погоду?»	54
Проект «Як рослини можуть слугувати годинником?»	61
Проект «Як готуються до зими тварини?»	66
Проект «Як готуються до зими рослини?»	72
Проект «Пташина їдальня»	79
Проект «Первоцвіти — вісники весни»	87
Проект «Коли ліс дякує, а коли — ображається?»	95
Проект «Книга скарг природи»	102
Проект «Лісова аптека»	108
Трудове навчання	116
Проект «Виготовлення композицій із природних матеріалів» (<i>насіння, плоди, крупи</i>)	116
Проект «Створення квітів у техніці оригамі»	122
Основи здоров'я	131
Проект «Культура харчування. Вітаміни. Вибір корисних для здоров'я продуктів»	131
Додаток	141
Шаблони для копіювання	141
Література та Інтернет-ресурси	160

ПЕРЕДМОВА

Проектна діяльність — одна з найперспективніших складових освітнього процесу, адже вона створює умови для творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції, зокрема: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні. Самостійне здобування знань, їхня систематизація, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему й ухвалювати рішення відбувається саме через метод проекту.

Використання проектної технології у початковій школі має свою специфіку: слід враховувати вікові та психологічні особливості учнів. Усі етапи проектної діяльності мають ретельно контролюватися вчителями, оскільки і теоретичних, і практичних знань та вмій у молодших школярів ще замало. Проект для початкової школи здебільшого мають бути короткотривалими.

Залучення молодших школярів до проектної роботи сприяє формуванню в них таких *компетентностей*:

- уміння працювати в колективі;
- уміння розділяти відповідальність;
- уміння аналізувати результати діяльності;
- уміння почуватися членом команди;
- навички аналітичного погляду на інформацію;
- здатність до адекватної самооцінки.

Проект — це індивідуальна, частіше групова або колективна діяльність школярів, спрямована на створення певного унікального кінцевого продукту. Проект розглядають як «п'ять П»: проблема, планування, пошук інформації, продукт, презентація.

Шосте «П» проекту — його портфоліо, тобто папка, у яку зібрані всі робочі матеріали (*чернетки, плани, звіти тощо*).

Робота у проекті розпочинається із чіткого формулювання мети проекту, завдань та планування дій.

Найбільш важливою частиною плану є покрокове розроблення проекту, у якому зазначений перелік конкретних дій з указівкою виходів, термінів, відповідальних.

Обирається форма проектної діяльності: індивідуальна, групова, колективна.

Робота у проекті передбачає пошук інформації, що потім буде оброблятися, систематизуватися, узагальнюватися, адаптуватися для подальшого використання.

Результатом роботи над проектом є певний кінцевий продукт, зокрема: газета, книга, листівка, виставка малюнків, колективне панно, твір, комп'ютерна презентація, стаття у газету, реклама, віртуальний музей, фотоальбом, збірка власних творів, вистава, свято, концерт, рольова гра, екскурсія, тематична міні-збірка, сценка, дослідницька робота тощо.

Робота у проекті завершується презентацією його кінцевого продукту.

Основні етапи роботи у проекті

I ЕТАП — ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ

Учитель повідомляє учням тему, мету, кінцевий продукт проекту, завдання, план роботи. Усе це обговорюється в класі, учні вносять свої пропозиції.

II ЕТАП — ПІДГОТОВЧИЙ

Учні збирають матеріал, ознайомлюються з навчальною інформацією, виконують тренувальні вправи.

III ЕТАП — ПРОЕКТНА РОБОТА

Учні проектують «макет», опрацьовують зібрану інформацію, коригують її. На цьому етапі учні звертаються до довідників, словників, до вчителя для отримання додаткової інформації.

IV ЕТАП — ОФОРМЛЮВАЛЬНИЙ

На цьому етапі учні остаточно оформлюють кінцевий продукт (*малювання, складання, розфарбовування, оформлення презентації тощо*). Це може відбуватися як у школі, так і вдома.

V ЕТАП — ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРОЕКТУ

Учні розповідають про свою роботу в проекті, демонструють кінцевий продукт, захищають ідею, зміст, відповідають на запитання опонентів.

VI ЕТАП — ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ

На цьому етапі вчитель (*координатор проекту*) та учні (*учасники проекту*) аналізують виконану роботу, виявляють її переваги та недоліки, оцінюють свою участь у проекті, складають плани на майбутнє.

Типи проектів

В основу типології проектів можна покласти різні ознаки. Наприклад, *залежно від кількості учасників*, проекти можуть бути індивідуальними, груповими (2–6 осіб), колективними; *залежно від часу, витраченого на реалізацію*, проекти можуть бути короткотривалими (1–3 уроки), середньої тривалості (до місяця), довготривалими (кілька місяців). *За тематичною спрямованістю* проекти є різноманітними: мовні, екологічні, етнографічні, країнознавчі, правові, соціологічні тощо. Не завжди легко визначити тип проекту за тематичною спрямованістю, адже більшість із них за своєю сутністю є міждисциплінарними.

Частіше тип проекту визначають *за характером провідної діяльності*. Розглянемо такі основні типи проектів: дослідницькі, інформаційні, творчі, ігрові, практичні (*практично орієнтовані*).

- Дослідницькі проекти. Змістом проекту є дослідження певних явищ та процесів. Дослідницькі проекти потребують добре обміркованої структури, визначеної мети, актуальності предмета дослідження, продуманості методів. Вони повністю підпорядковані логіці дослідження і мають відповідну структуру: визначення теми дослідження, аргументація її актуальності, визначення предмета й об'єкта, завдань і методів, висунення гіпотез розв'язання проблеми та окреслення шляхів її розв'язання.
- Інформаційні проекти спрямовані на збирання даних про певний об'єкт або явище. Вони передбачають ознайомлення учасників з інформацією, її аналіз та узагальнення фактів, призначених для широкої аудиторії. Такі проекти часто інтегруються в дослідницькі та стають їхньою органічною частиною.
- Творчі проекти не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників. Вона розвивається, підпорядковується кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту. Кінцевим продуктом творчого проекту можуть бути журнал, альманах, виставка малюнків, свято, вистава, сценка тощо.
- Практичні (*практико-орієнтовані*) проекти відрізняє чітко визначений із самого початку результат діяльності його учасників, що враховує їхні соціальні інтереси. Такий проект потребує ретельно продуманої структури, сценарію діяльності його учасників з визначенням функцій кожного з них, чітких висновків, участі в оформленні результатів кінцевого продукту.

- Рольові, ігрові проекти передбачають виконання ігрових ролей у моделях / ситуаціях, що об'єднуються загальною ідеєю. Це можуть бути ролі історичних постатей, казкових героїв, персонажів літературних творів, соціальні або професійні ролі; можуть бути використані сюжети літературних творів, казок.

У практиці роботи, ураховуючи специфіку навчання дітей початкових класів, слід інтегрувати проекти за домінуючою діяльністю (*дослідницько-інформаційний, інформаційно-прикладний, інформаційно-ігровий тощо*).

За кількістю навчальних предметів, охоплених проектом, визначають:

- монопредметні (*внутрішньопредметні*);
- міжпредметні (*де інтегруються декілька навчальних предметів*);
- надпредметні (*ті, що містять зміст дисципліни, що не входить до програми початкової школи*) проекти.

За кількістю учасників проекти поділяються на:

- індивідуальні;
- парні;
- групові;
- колективні.

За тривалістю виконання проекти поділяються на:

- короткострокові (*мініпроекти, розраховані на термін від одного до декількох уроків протягом тижня*);
- середньострокові (*проекти, розраховані від двох тижнів до двох-трьох місяців*);
- довгострокові (*проекти, що розраховані на термін один-два семестри і більше*).

За характером контактів визначають:

- внутрішні (*проекти, що проводяться в межах одного класу*);
- однопаралельні та міжпаралельні (*проекти, що проводяться в межах паралелі класів*);
- міжшкільні (*проекти, що проводяться із залученням учнів різних шкіл району, міста*);
- обласні;
- регіональні;
- усеукраїнські;
- міжнародні проекти.

У початкових класах учні, зазвичай, беруть участь у внутрішніх, однопаралельних та міжпаралельних проектах.

За характером партнерських взаємодій розрізняють:

- кооперативні;
- змагальні;
- конкурсні проекти.

Психологи радять у початковій школі залишити пріоритетними лише кооперативні проекти.

Метод проектів є інноваційною педагогічною методикою. Він дає змогу найповніше врахувати індивідуальні особливості кожного учня, тобто реалізувати особистісно орієнтований підхід у навчанні, заснований на особистісних характеристиках, що передують досвіду, рівню інтелектуального, морального та фізичного розвитку дитини. Метод проектів дає змогу розв'язати проблему мотивації, створити позитивну атмосферу навчання, навчити дітей застосовувати свої знання на практиці для розв'язання життєвих й особистісних проблем.

УКРАЇНСЬКА МОВА

Дата _____

ПРОЕКТ «З ІСТОРИЇ АБЕТКИ»

Клас _____

Характеристика проекту:

- за діяльністю:** дослідницько-інформаційний, творчий;
- за кількістю навчальних предметів:** міжпредметний;
- за кількістю учасників проекту:** груповий;
- за характером контактів:** внутрішній;
- за тривалістю виконання:** короткостроковий;
- за характером партнерських взаємодій:** кооперативний.

Мета та завдання:

- формувати навички роботи з енциклопедичною та довідковою літературою;
- залучати учнів до набуття нових знань на основі реальної життєвої практики;
- поглиблювати знання школярів з історії абетки;
- формувати в учнів уявлення про перші абетки, про зв'язок поколінь, явищ, процесів;
- з'ясувати значення абетки у житті людини;
- учити дітей здійснювати проектну діяльність на основі дослідження;
- розвивати здібності розв'язувати проблеми пошукового характеру;
- тренувати навички роботи в групі; учити шукати відповіді на цікаві запитання; розвивати вміння обмінюватися думками;
- формувати мотивації успіху та досягнень, творчої самореалізації;
- виховувати пізнавальний інтерес, зацікавленість у навчанні;
- прищеплювати розуміння необхідності вивчення теми для загального рівня розвитку, культуру мовленнєвого спілкування;
- виховувати товариськість, організованість, доброзичливе ставлення до оточення.

Хід презентації проекту

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Нумо, діти, підведіться!
Всі приємно посміхніться.
Пролунав уже дзвінок,
Починаємо урок!

II. СПРЯМУВАННЯ ДО МЕТИ

Гра «Шифрувальник»

- За першими буквами слів складіть і прочитайте слово.
Абрикос, бегемот, екран, телефон, качка, аркуш. (*Абетка*)
- Індик, собака, торт, окуляри, річка, іній, яблуко. (*Історія*)
- Сьогодні на уроці ми ознайомимося з історією української абетки.

III. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОЕКТУ

- Що таке *абетка*?
- Чому в слова *абетка* стільки синонімів?
- Як виникла українська абетка і хто її створив?
- Які абетки існують у природі?
- Чому необхідно знати абетку напам'ять?
- Яку роль відіграє алфавіт у житті людини?
- Як вивчити абетку?

IV. ВИЗНАЧЕННЯ ШЛЯХІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ

1. Читання додаткової та енциклопедичної літератури про історію виникнення абетки
2. Перегляд фільму «Перші абетки» телекомпанії «Глас»
3. Створення малюнків букв старослов'янської та сучасної абетки
4. Створення панно-абетки з малюнків старослов'янських та сучасних букв
5. Організація виставки «Парад абеток»
6. Добирання ігр з буквами

V. ФОРМУВАННЯ ГРУП ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Учні класу об'єднуються у групи:

- I група — «Дослідники»;
- II група — «Науковці»;
- III група — «Бібліотекарі»;
- IV група — «Знавці»;
- V група — «Юні художники»;
- VI група — «Розумники».

VI. ОБГОВОРЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРОЕКТУ ГРУПАМИ

І група «Дослідники»

Гра «Слова-друзі»

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1. Цю букву знають всі на світі,
Вона найперша в алфавіті,
Весела, гарна й голосна,
І найскромніша буква... (А)!
2. Узяв хлопчина рушничок
Та й повісив на гачок.
До матусі повернувся,
Від здогадки усміхнувся:
— Як журавлик, як орел,
Ця крилата буква... (Л).
3. Буква ця — то фантазерка,
Любить фрукти, феєрверки,
І фіалки, і фонтани,
І фортецю, і фазана,
Фарби різнокольорові,
Фею й факели казкові. (Буква Ф)
4. Стали букви у рядок
І побігли в дитсадок.
Хто у них за ватажка?
Ну, звичайно,.. (буква А).
5. Намалюєм два кружечки:
Зверху менший, знизу більший.
Посередині поставим
Одну паличку пряму.
А тепер зітрем все те,
Що залишилося ліворуч.
Що залишилось?
Подивіться —
Залишилась буква... (В).
6. І підслухало розмову,
І з'єднало слово словом.
І співає всі пісні —
І веселі, і сумні.
Над собою крапку носить
І нічого в нас не просить. (Буква І)
7. Тук-тук-тук, ток-ток-ток —
Вибиває молоток.
Ним ви цвяхи заб'єте,
Схожий він на букву... (Т).

— Що поєднує слова-відгадки? (Це слова-синоніми.)

- Коли хочеш ти читати,
То мене повинен знати!
А коли мене не знаєш,
То нічого не вгадаєш. (Абетка)
- Ця хатинка невеличка,
Має тридцять три кімнати,
В кожній з них живе сестричка.
Як же цю хатинку звати? (Азбука)

Слово *абетка*, як відомо, утворене від сучасних назв початкових букв — «а» і «бе».

Слово *азбука* народилося дуже давно, ще у Київській Русі, і теж утворилося від складання староросійських назв букв «аз» і «буки», якими починався алфавіт.

Слово *алфавіт* — найстаріше. Воно походить від назв перших двох букв старогрецького алфавіту — «альфа» і «віта». У стародавніх греків перша буква азбуки була «альфа», а друга — «віта».

Слова *абетка*, *алфавіт*, *азбука* — синоніми і позначають сукупність літер, розміщених у певному порядку і прийнятих у писемності будь-якої мови.

Усі три назви побудовано за одним принципом: з назв перших у списку букв.

II група «Науковці»

Писемність виникла в результаті практичної діяльності слов'ян, які сусідили з греками й мали потребу в написанні різних ділових документів.

Безпосереднім попередником слов'янської мови є алфавіт, створений великими просвітителями слов'ян — братами Кирилом і Мефодієм. Сталося це у другій половині IX ст.

Кирило (*Костянтин*) (827 р. — 14 лютого 896 р.) — філософ і просвітитель, знавець багатьох мов (*латинська, арабська, староеврейська та ін.*), талановитий філолог, бібліотекар у патріаршій бібліотеці, перед смертю постригся у ченці...

Мефодій (815 р.— 6 квітня 885 р.) — просвітитель і перекладач, управитель однієї слов'янської провінції у Візантії, вирішив стати монахом і вів усамітнений спосіб життя... Кирило — «творець слов'янського письма».

Кирило і Мефодій — це слов'янські вчителі та просвітителі, які 863 р. склали азбуку, що нею і зараз користуються слов'янські народи.

Це перший слов'янський алфавіт. У ньому є 43 букви. З плином часу деякі букви стали зайвими і були вилучені з алфавіту. Зверніть увагу! Як називаються перші дві літери?

А	Аз	1	К	Како	20	Х	Херь	600	Я	Я
Б	Буки		Л	Люди	30	Ω	Омега	800	Є	Е
В	Веди	2	М	Мыслете	40	Ц	Цы	900	Юс	Юс
Г	Глаголь	3	Н	Наш	50	У	Червь	90	Юс	Юс
Д	Добро	4	О	Он	70	Ш	Ша		Юс	Юс
Є	Есть	5	П	Покой	80	Щ	Ща		Юс	Юс
Ж	Живете		Р	Рцы	100	Ъ	Ер		Юс	Юс
З	Зело	6	С	Слово	200	Ы	Еры		Юс	Юс
З	Земля	7	Т	Твердо	300	Ь	Ерь		Юс	Юс
І	И	10	У	Ук	400	Ѣ	Ять		Юс	Юс
Н	Иже	8	Ф	Ферт	500	Ю	Ю		Юс	Юс

Таким алфавітом користуються сучасні українські школярі.
Зверніть увагу! Як називаються перші дві літери сучасного алфавіту?

А, а	а	М, м	ем
Б, б	бе	Н, н	ен
В, в	ве	О, о	о
Г, г	ге	П, п	пе
Ґ, ґ	ґе	Р, р	ер
Д, д	де	С, с	ес
Е, е	е	Т, т	те
Є, є	є	У, у	у
Ж, ж	же	Ф, ф	еф
З, з	зе	Х, х	ха
И, и	и	Ц, ц	це
І, і	і	Ч, ч	че
Ї, ї	ї	Ш, ш	ша
Й, й	йот	Щ, щ	ща
К, к	ка	Ь, ь	знак м'якшення
Л, л	ел	Ю, ю	ю
		Я, я	я

Цікаво знати, що...

Кількість букв у різних алфавітах різниться. В українському — 33 букви, в англійському — 26 букв, у гавайській мові нараховується всього 6 букв на позначення голосних та приголосних.

9 листопада — День української писемності та мови.

Здрастуй, Слово, Українська Мово!
Здрастуй на межі тисячоліть!
Квітни калиново й барвінково,
Запашна вічнозелена віть!..
Слово — брила, слово — крила, диво,
У незнане зоряне політ.
Через мову щиро і правдиво
Одкривається нам білий світ...

Д. Білоус

1. Технологія «Мікрофон» (повідомлення учнів)

Давним-давно
Крізь млу віків,
Де відблиски багряні,
Жили народи на землі,
Що звалися слов'яни.

Жили вони на території сучасної України, Росії, Білорусі. Були сильними, працелюбними, миролюбними людьми. Хліб сіяли, полювали, рідну землю захищали.

Слов'яни мали свою країну — Київську Русь зі столицею Києвом. Майже у той самий час виникли перші школи, але навчалися у них грецькою мовою та латиною — з тієї простої причини, що тоді не було писемної слов'янської мови, не мали слов'яни власної писемності, отже, користувалися запозиченою.

На той час училися в одній із таких шкіл брати Кирило та Мефодій.

Ішов час, і ось замислилися Кирило та Мефодій: «Чом така могутня держава не має своєї власної писемності? Чим гірші ми за греків?», і створили власну слов'янську азбуку.

Цікаво знати, що...

Уже за князювання Володимира Великого було створено першу школу, у якій здобували знання діти найближчого оточення князя. Матері, направляючи дітей, плакали, як за померлими, настільки це було незвичною справою.

За часів Ярослава Мудрого кількість шкіл зросла. Учителями у школах були священики. Тут учили читати, писати, а також церковного співу та начал християнської моралі. Школи не мали окремих будинків. Учні збиралися у будь-якому приміщенні.

Перша школа для дівчат на Русі була заснована в Андріївському монастирі в Києві Янкою (Ганною) — внучкою Ярослава Мудрого 1086 р.

Писали на бересті. Береста була дешевим матеріалом — варто було прокип'ятити її у воді, щоб вона стала придатною для письма. За підрахунками вчених, у великих містах Київської Русі близько 10 % населення було грамотним.

Підручниками служили богослужбні книги, найчастіше — Псалтир. Навчання грамоти розпочиналося з вивчення азбуки. Учні писали на покритій воском дощечці за допомогою писал — металевих або кістяних стрижнів із загостреним кінцем і лопаткою у верхній частині. Гострим кінцем писали букви і слова, а лопатками згладжували написане. Для кращого запам'ятовування алфавіту букви писали на окремих предметах (*пряслицях, гребінцях, дерев'яних дощечках*). Великі тексти писали на березовій корі.

2. Виставка «Парад абеток»

А — з неї діти починають
Буквар читати з ранніх літ.
Екзамен перший свій складають,
Тож треба знать її як слід.
Коли вже вивчена вона, —
Авжеж, прислужиться сповна.

— Які абетки існують у природі? (*Абетки тварин, професій, рослин, абетка — лічба, абетка казок, здоров'я, довголіття, господині, «Абетка України» Н. Дички, «Християнська абетка» Б. Стельмаха та ін.*)

У цьому невеличкому огляді не представлено навіть половини абеток, що можна знайти нині в книгарнях та дитячих магазинах. Розмаїття таких видань сприяє розвитку дитини, розширенню її кругозору.

IV група «Знавці»

1. Технологія «Мікрофон» (повідомлення учнів)

Перших абеток було дві: глаголиця і кирилиця. Глаголиця мала складне вітійовате письмо і важко приживалася на Русі. Остаточно зникла вона на початку XVI ст.

Кирилиця була укладена пізніше за глаголицю святим Кирилом. За її основу було взято грецький алфавіт.

Перші рукописи братів-просвітників були перекладами з грецької мови Святого Письма. Власне, Кирило та Мефодій і створили абетки аби нести слов'янам у книжному слові світло християнської віри.

Першою друкованою світською книжкою вчені вважають Буквар Івана Федорова. Щоправда, світським він був частково. Уже на перших сторінках читаємо молитву, написану у формі акровірша. Кожний її рядок починається черговою літерою слов'янського алфавіту.

Аз молюся сим до Тебе,
Боже мій, що створив на світі
Видимі й невидимі істоти,
Господи, пошли Свого до мене
Духа, щоб зродив у серці слово...

Перший словеноруський Буквар укладений 1574 р. Це була тоненька книжечка, видана у Львові тиражем у 1000 екземплярів коштом простих громадян. Саме до їх діток мали потрапити перші примірники Букваря.

По цій книжці можна було навчитися читати, писати й рахувати.

Перший Буквар був універсальним посібником. Його літери служили водночас і для читання, і для лічби.

Адже до XVII ст. Русь не знала арабських цифр і для лічби користувалася буквами власного алфавіту.

На жаль, сьогодні в Україні не залишилося жодного примірника Букваря Івана Федорова.

2. Технологія «Мозковий штурм»

— Чому необхідно знати алфавіт? *(Якщо ми не будемо знати алфавіт, ми не зможемо читати й писати, користуватися словником, каталогом, енциклопедією.)*

— Що потрібно робити, щоб вивчити алфавіт? *(Щоб швидше вивчити алфавіт, доцільно вчити вірші на потрібну букву, прописувати букви, співати алфавіт на різні мелодії, грати у слова...)*

V група «Юні художники»

Презентація виконаних робіт

На уроках трудового навчання учні виготовили малюнки, на яких зобразили слов'янські та сучасні букви, а потім дібрали і записали віршики, загадки про ці букви.

Учасники групи упорядковують матеріал, складають панно-абетку з малюнків старослов'янських та сучасних букв.

Якщо ви схочете ознайомитись і порівняти написання слов'янських і сучасних букв, — вашій увазі ми пропонуємо складене панно-абетку «Минуле і сучасне».

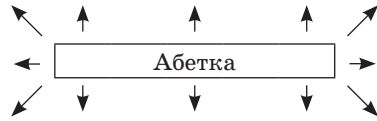
VI група «Розумники»

1. Технологія «Мікрофон»

Веселе місто Алфавіт,
Йому сьогодні наш привіт!
До нього нам лягає путь —
У ньому літери живуть.

Живуть там літери в словах,
А кожне слово — звір чи птах,
Травиця чи барвистий цвіт.
Отож в похід за мною вслід!

2. Гра «Магніт»

(Буквар, завдання, заучування, вчитель, учень, школа, урок, словник, енциклопедія, розмаїття)

3. Бліцопитування

- Назвіть послідовно звуки у слові *український*.
- Чим позначаються звуки мовлення на письмі?
- Чим букви відрізняються від звуків?
- Чого в українській мові більше: букв чи звуків?

4. Гра «Знайди „зайвий„ звук»

— У кожній групі звуків знайдіть та виділіть “зайвий„ звук, обґрунтувавши свій вибір.

- а) [о], [і], [д], [и], [е];
- б) [м], [п], [ц], [а], [г], [ж];
- в) [дж], [дз], [щ].

5. Гра «Розшифруй»

— Як з’явилися ці назви?

Алфавіт —

Азбука —

Абетка —

Ці слова означають... (сталий порядок розташування всіх літер певної мови).

6. Гра «Хвости»

- 9 листопада — День...
- Кирило і Мефодій — ...
- Сучасний український алфавіт поринає своїм корінням у сиву давнину — старослов’янську... (кирилицю).
- Абетки бувають...

VII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ

Заповнення картки «Підбиття підсумків роботи над проектом» (див. Додаток).